

DE VREEDZAME SCHOOL BRENGT RUST EN STRUCTUUR OP CBS TAMARINDE

Kinderen krijgen democratie in de vingers

Veel gezinnen in de Zaanse wijk Poelenburg worstelen met werkloosheid en armoede. Met behulp van het programma De Vreedzame School leren kinderen van CBS Tamarinde om conflicten op te lossen, zich verantwoordelijk te voelen voor elkaar en mee te praten over beslissingen. De resultaten zijn opmerkelijk.

TEKST MARIJKE NIJBOER
FOTOGRAFIE JAN VAN DER MEIJDE

Poelenburg kwam landelijk in het nieuws door 'treitervlogger' Ismail Ilgun. Zijn vlogs over de wijk trokken veel jongeren aan, die soms zorgden voor overlast en vandalisme. 'Er waren al jaren plannen om de wijk te verbeteren, maar die werden nooit afgemaakt', vertelt Janneke Oosterman, directeur van Tamarinde. 'Door de treitervlogger kwam de wijk weer onder de aandacht.' Dit keer wordt er doorgepakt. De gemeente maakte samen met partners in de wijk het 'Pact Poelenburg'. Hierin spreken alle partijen langdurig commitment uit om deze wijk blijvend te verbeteren.

Op vreedzame scholen is de school een oefenplaats voor democratie.

Onderdeel hiervan is het uitvoeringsplan taal, opvoeding en onderwijs, waarin de scholen in de wijk participeren. Onderwijswethouder Natasja Groothuismink: 'Het streven is om één pedagogische taal te spreken in de wijk. Als we overal één lijn trekken in hoe de kinderen worden aangesproken en ouders worden benaderd, versterkt dat elkaar en kunnen we samen zorgen voor een goede sfeer.' De scholen investeren in de sociaal-emotionele vaardigheden van hun leerlingen. Een aantal basisscholen, waaronder Tamarinde, koos daarbij voor De Vreedzame School. In 2016, tijdens de coupoging in Turkije, was de spanning in de wijk en op school voelbaar. Directeur Oosterman agendeerde dat probleem bij de gemeente. Maar ook binnen de school moest

er iets gebeuren: 'Wij merkten dat we onvoldoende konden omgaan met die spanning.' Oosterman: 'We zagen veel conflicten en kinderen werden buitengesloten. Onze leerlingen groeiden op in een onveilige context. Terwijl veiligheid essentieel is om je te ontwikkelen als mens.' Tamarinde is een heel diverse school. De directeur: 'Diversiteit kan leiden tot botsingen en conflicten. Daarom willen wij een oefenplaats zijn voor democratie. Voor onze leerlingen is het essentieel dat ze verantwoordelijkheid leren nemen voor zichzelf, elkaar en de school. Wij leren kinderen om verschillen te accepteren en elkaar te respecteren, zodat zij goed kunnen samenwerken en spelen. Kinderen die de culturele, religieuze en etnische achtergrond van anderen op school leren

respecteren, zullen zich later als burgers ook zo naar anderen verhouden.' Leraren kozen voor De Vreedzame School vanwege de nadrukkelijke aandacht voor burgerschap. Mirjam van der Ven van de CED-Groep verzorgde de tweejarige implementatie. Oosterman: 'Zij luistert goed en ziet wat de wijk en het kind vragen van de leraren.' Wekelijks zitten leerlingen nu 50 minuten in de kring. Een vreedzaam-les begint met een korte, speelse binnenkomer. De les behandelt een van de vreedzaam-principes (bijvoorbeeld: we hebben oor voor elkaar) en rondt af met een afsluiter: wat hebben we geleerd?

Bovenbouwleerlingen zijn opgeleid tot mediators. Zij lopen tijdens de pauze met hesjes aan op het plein. Kinderen houden groepsvergaderingen, bijvoorbeeld over wie wanneer de pannakooi mag gebruiken, en worden betrokken bij de vormgeving van vieringen. Nieuwe ouders onderschrijven de vijf regels van de 'grondwet van Tamarinde', die gaan over inclusie, veiligheid, samenwerking en betrokkenheid. Aan het begin van het schooljaar is er een ouderavond over vreedzaam en draaien ouders mee met een vreedzaam-les.

De groep 3 van Lianne Seeboldt is al vanaf groep 1 met 'vreedzaam' bezig. 'Kinderen helpen elkaar', zegt zij, 'en betrekken iemand die alleen speelt. De vreedzaam-richtlijnen zijn duidelijk en je gebruikt ze overal bij. De school is daardoor veranderd. Kinderen worden zelfstandiger, ze lopen niet voor alles naar de juf. Ik ben me zelf ook bewuster van wat ik tegen de kinderen zeg.' Landelijk projectleider Mirjam van der Ven neemt de teamcultuur óók mee. Oosterman: 'Tijdens de studiedagen bespraken we ook hoe we met elkaar willen omgaan. Zijn wij zelf wel inclusief?

KLEUTER NOA IS AL EEN ECHTE VREEDSTICHTER

Een leraar van CBS Tamarinde: 'Vandaag hadden twee kinderen uit groep 7 een conflict op het plein. De jongen wilde het oplossen, het meisje niet. Een kleuter, Noa, kwam bij me staan. Ze wilde graag iets vertellen. Ik zei dat ik even geen tijd had. Noa bleef aandachtig luisteren en toen het even stil was, zei ze: 'Dit is niet zo vreedzaam.' Vervolgens zei ze tegen het meisje: 'Je weet toch: we hebben oor voor elkaar.' Ik vertelde Noa dat ze later beslist mediator zou kunnen worden, iemand die andere kinderen helpt om een conflict op te lossen. Ze zei: 'Oh, dat doe ik al zo vaak.' Hoe zal onze school eruitzien als straks alle kinderen vanaf de kleuterleeftijd zijn opgegroeid met vreedzaam? Daar verheug ik me op.'

Nieuwe collega's bleken zich niet altijd welkom te voelen. Dat hebben we opgepakt.'

CBS Tamarinde scoort bij veiligheid nu op, en soms zelfs boven het landelijk gemiddelde. Oosterman: 'Dat betekent dat kinderen met plezier naar school gaan en zich veilig voelen.' Uit metingen blijkt dat de leerlingen sinds 2017 enorm zijn gegroeid. Ze kunnen zich veel beter verplaatsen in een ander, gaan nauwelijks nog fysieke confrontaties aan en helpen anderen om ruzies te beëindigen. Oosterman: 'Ik ben enorm trots op hen.'

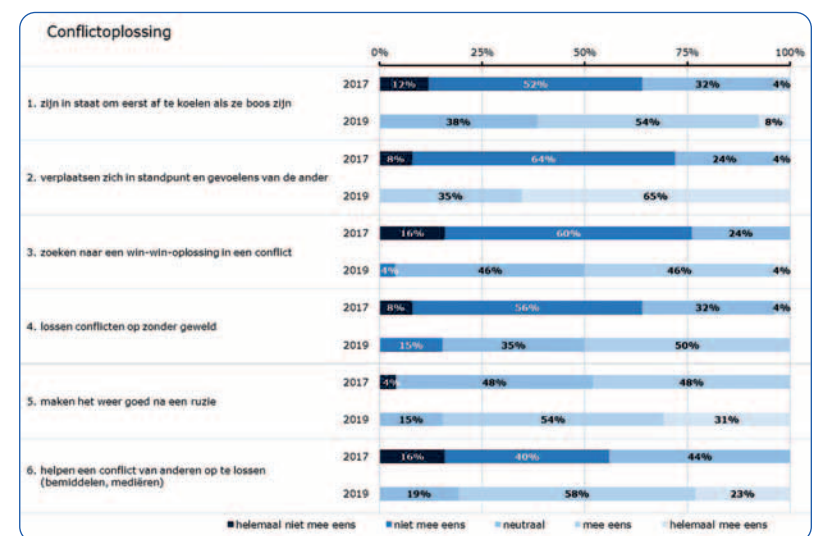
Meer lezen over het verhaal van CBS Tamarinde?

Kijk op devreedzameschool.nl/tamarinde, of neem contact op via devreedzameschool@cedgroep.nl.

DE VREEDZAME SCHOOL

De Vreedzame School is een compleet programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Kinderen en jongeren (kinderopvang t/m vo) leren over democratie door samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. De CED-Groep ontwikkelt het programma steeds door. De Vreedzame School is erkend in de Databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI). Inmiddels werken ruim duizend scholen, met een grote verscheidenheid aan populaties, met het programma.

www.devreedzameschool.nl

Resultaten conflictantering vóór en na invoering De Vreedzame School op CBS Tamarinde.